

Maharashtra Shikshan Samiti's

MAHARASHTRA MAHAVIDYALAY

Nilanga Dist. Latur - 413521

NAAC Re-Accredited (III Cycle) - 'B+' Grade (CGPA -2.62)

स्वा.रा.ती.म. विद्यापीठाचा उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार (ग्रामीण विभाग)

Record Book

**B.A.,B.Com.,B.Sc., B.C.A.,B.Voc.(WPT/FPPS),
M.S.(CS), M.Com.**

Maharashtra Shikshan Samiti's

MAHARASHTRA MAHAVIDYALAYA, NILANGA

Tq. Nilanga, Dist. Latur

शिवाय ज्ञानरत्न सौअसपि अभ्यास

Certificate

Exam. Seat No.: CT38345

Roll No.:

College Index No. 3/4

Class : B.com T.Y Sem. 6

Exam. Batch No.:

Division :

This is to certify that Mr./Miss. Birajdar Tanuja Dayanand has satisfactorily completed the practical course in the subject. Marketing as per the syllabus laid down by the board / University during the academic year 20 23 / 20 24

Dr. Naresk V. Pinamkar
Research Supervisor,
Department of Commerce
Maharashtra Mahavidyalaya, Nilanga
Dist. Latur (MS) 413521
Dr. Naresk V. Pinamkar

Batch Inchanga

बहिस्थ परीक्षक

Date: 28 / 03 / 20 24

Head of the Dep.

Index

Sr.No.	Name of the Experiment	Page No.	Date	Remarks
1)	प्रस्तावना	1		
2)	मनोगत	2-3		
3)	प्रशिक्षण दिगेबाबत अर्थ	4-5		
4)	प्रवेशपत्र	6-7		
5)	मी विक्री केलेल्या पावत्या	8-9		
6)	प्रशिक्षण प्रमाणपत्र	10-11		
7)	दुकानाचा फोटी	12-13		
8)	प्रमाणपत्र देत वेळीचा क्षण	14-15		
9)	मानवी जीवनात	16-19		
	जनरल स्टीअस इका-			
	नातील वस्तूची गरज			
10)	निवंगण नाळ्या	20-25		
	तीन शिवम जनरल			
	स्टीअस बदल घडिसे			
11)	अरेडी विवरण	26-27		
12)	अर्थ विवरण	28-29		
13)	विक्री विवरण	30-31		
14)	विपणन व्यवस्थापनाचे	32-47		
	महत्त्व व अर्थ.			
15)	विपणनाची व्याप्ती	48-57		
16)	विपणनाचे कार्य	58-67		
17)	नफा विवरण	68-69		
18)	व्यवसायातील समस्या	70-71		
19)	उपाय योजना	72-73		

प्रश्नाना १-

ज्वामी रामजी नीर मंगळदा
विद्यापीठ नांदेड यांनी बीकॉम तृतीय
वर्षाच्या आश्यामकुमान प्रशीक्षण आणि
प्रकल्पकार्य हा विषय ठरला आहे. त्याकरीता
मानवसंसाधन व्यवस्थापन व विपणन व्यवस्था-
पन या दोन विषयांवर प्रकल्प लिहण्याताना
त्यातील विपणन व्यवस्थापन म्हणजेच (Marketing
- Management) हा विषय निवडला
आहे.

या प्रकल्पाभंतर्गत
विपणन व्यवस्थापन जसे जसे ज्ञान विपणन
व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये, विपणन नियोजन
व त्याचे प्रकार व तसेच प्रत्यक्ष घेतल्या
जाऊन इजाजतमध्य एक महिना दोन तास
प्रशीक्षण घेऊन त्या इजाजतीत सर्व माहिती
मोठा करून विपणन व्यवस्थापनाची महत्त्व जाणून
घेऊन हा प्रकल्प तयार करण्यात आला आहे.

या प्रकल्पाभंतर्गत झालेला प्रत्यक्षपणे इजाजत मे
दिलेले विपणन व्यवस्थापन जसे जसे ज्ञान. याबद्दल
माहिती कळली विद्यार्थ्यांना ग्राहकांना आपल्या
वस्तूकडे कशा प्रकारे आकर्षित केले जाते त्या
आपल्या वस्तूची वरवळण कशा पद्धतीने
पटवून देऊन खरेदी करण्यास प्रवृत्त केले जा
ग्राहकांशी कशा पद्धतीने वागले पाहिजे
त्यांना आपल्याकडून जास्ततः जास्त सेवा
जाऊन आपल्या वस्तूकडे लक्ष मग आकर्षित
केले जाईल या बद्दल सर्व प्रकारची माहिती
या प्रकल्पाभंतर्गत घेतली आहे.

मनोगत :

प्रस्तुत प्रकल्पाभ्यां गति आम्ही एक
बेस महीना दररोज दोन तास प्रशिक्षण घेव्यासाठी
शिवम जनरल स्टीमर्स या इकायानास हवे प्रकल्प
विपणन व्यवस्थापनाबद्दल माहिती जाणून घेव्याचा
प्रयत्न केला आहेत

शिवम जनरल स्टीमर्स या
इकायाने मालक श्री. स्वामी एम. एम. यांनी
मला बेस एक महिना भतीशय चांगल्या
पद्धतीने प्रशिक्षण देऊन विपणन व्यवस्थापन
कशा पद्धतीने केले जाते याबद्दल कशा
पद्धतीने आपली वस्तू किती पत्रेदार आहे या
बद्दल माहिती देणे व तसेच या प्रकल्पाभ्यां गति
मला विपणना बद्दल सर्व प्रकारची माहिती
जाणून घेव्यास मदत झाली वस्तूची किंमत
कशा पद्धतीने ठरवली जाते याबद्दल
कशा पद्धतीने वागवणे दिली पाटिजे
व तसेच या इकायानाबद्दल सर्व प्रकारची
माहिती त्यांनी कशा पद्धतीने या इकायाना
उभारणे केले त्यांनी कशा रीतीने मांडवून
उभारले त्यांना या इकायानाची उभारणी
करताना झालेल्या साध्यणी व तसेच माहिती
कशी केली पाटिजे याबद्दल कशा प्रकार
चांगल्या पद्धतीने सेवा दिल्या जातील या
सर्व प्रकारचे शाब्द मला या प्रशिक्षणातच
माध्यमातून मिळाले

विद्यार्थ्यांनी हा प्रकल्प
ठेवल्या बद्दल त्यांचे आभार व्यक्त करत त्यामुळे
मला विपणन व्यवस्थापनाबद्दल सर्व प्रकारची
माहिती जाणून घेव्यास मदत झाली

~~शिवम्~~
शिवम् जनरल स्टोअर्स
मेन रोड, मिलंगा जि.लया

दि. 01 ऑक्टोबर 2023

प्रति,

भा. स्वामी एम.एम

शिवम् जनरल स्टोअर्स

no. 9881265758

विषय: आमच्या महाविद्यालयातील बीकॉम तृतीय वर्षातील विद्यार्थी/विद्यार्थिनी बिराजदार लक्ष्मी दयानंद

यासाठी/हिला एक महिन्याचे प्रशिक्षण देणेबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून आपणास विनंती करण्यात येते कि, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांनी बीकॉम तृतीय वर्षाच्या अभ्यासक्रमात प्रशिक्षण आणि प्रकल्पकार्य हा विषय ठेवला आहे. त्याअंतर्गत आमच्या विद्यार्थ्यांना आपल्या आस्थापनेत एक महिन्याचे प्रशिक्षण पूर्ण करण्याची संधी देऊन सहकार्य करावे, हि विनंती.

सदरील विद्यार्थी आपल्या आस्थापनेत दि. 1 ऑक्टोबर ते 1 नोव्हेंबर या कालावधीत दररोज २ तास प्रशिक्षणार्थी म्हणून काम करेल. प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर प्रशिक्षणार्थीच्या कामाबाबत अहवाल देऊन आपण प्रमाणपत्र द्यावे हि विनंती.

आपला विश्वासू

डॉ. सूर्यकांत वाकळे,

वाणिज्य विभाग प्रमुख,

महाराष्ट्र महाविद्यालय, मिलंगा.

दि: - १ ऑक्टोबर २०१९

प्रति,

प्रो. स्वामी एम.एम.

(शिवम जनरल स्टोअर्स, निर्मंगा)

विषय :- प्रशिक्षणार्थी म्हणून रजिस्ट्रेशन करून घेणेबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून, मी महाशाळा
महाविद्यालय, निर्मंगा येथे बी कॉम तृतीय वर्षीन शि
असून स्वामी शमनंद तीर्थ महाठवाडा विद्यापीठ, न
शानी इच्छून दिव्याच्या अभ्यासक्रमानुसार आम्हाला एक
महिण्याचे प्रशिक्षण पुढे करावयाचे आहे. तरी मला
आपल्या दुकानाने / आस्थापनेने प्रशिक्षणार्थी म्हणून
दि रजिस्ट्रेशन करून घेऊन काम करावयाचे
संधी द्यावी.

आपला आज्ञाधारक

विश्वनाथ

विराजदार तळता देव

7972691391

TAX INVOICE

॥ श्री रेवण सिध्देश्वर प्रसन्न ॥ मो.9881265758
कॅश मेमो 9970809068

शिवम कि. & जनरल स्टोअर्स

नं. 23

मेन रोड, निलंगा

दि. 5/10/24

श्री समर्थ विराजगर

मालाचा तपशील	नग	दर	रक्कम
रजिस्टर	12	552	552
पेन	1	25	25
कुंपारन	1	100	100
GST No.: 27DFWPS4030C1Z8		एकूण	677

एकदा विकलेला माल परत घेतला जाणार नाही.

सही

TAX INVOICE

॥ श्री रेवण सिध्देश्वर प्रसन्न ॥ मो.9881265758
कॅश मेमो 9970809068

शिवम कि. & जनरल स्टोअर्स

नं. 25

मेन रोड, निलंगा

दि. 10/10/24

श्री तपवती विराजगर

मालाचा तपशील	नग	दर	रक्कम
शुनींग पेनेस	10	1	10
पेन	1	25	25
भापेक्षीत 12वी	6	600	600
GST No.: 27DFWPS4030C1Z8		एकूण	635

एकदा विकलेला माल परत घेतला जाणार नाही.

सही

दिनांक : ०१ - नोव्हेंबर २०२३

प्रति,

मा. प्राचार्य / विभागप्रमुख

महाराष्ट्र महाविद्यालय, मिलंगा,

जि. लातूर

विषय: एक महिन्याच्या प्रशिक्षण प्रमाणपत्राबाबत....

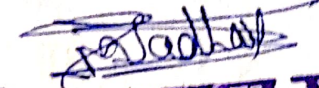
महोदय,

प्रमाणित करण्यात येते कि, आपल्या महाविद्यालयातील बी. कॉम. तृतीय वर्ष वर्गातील विद्यार्थी /

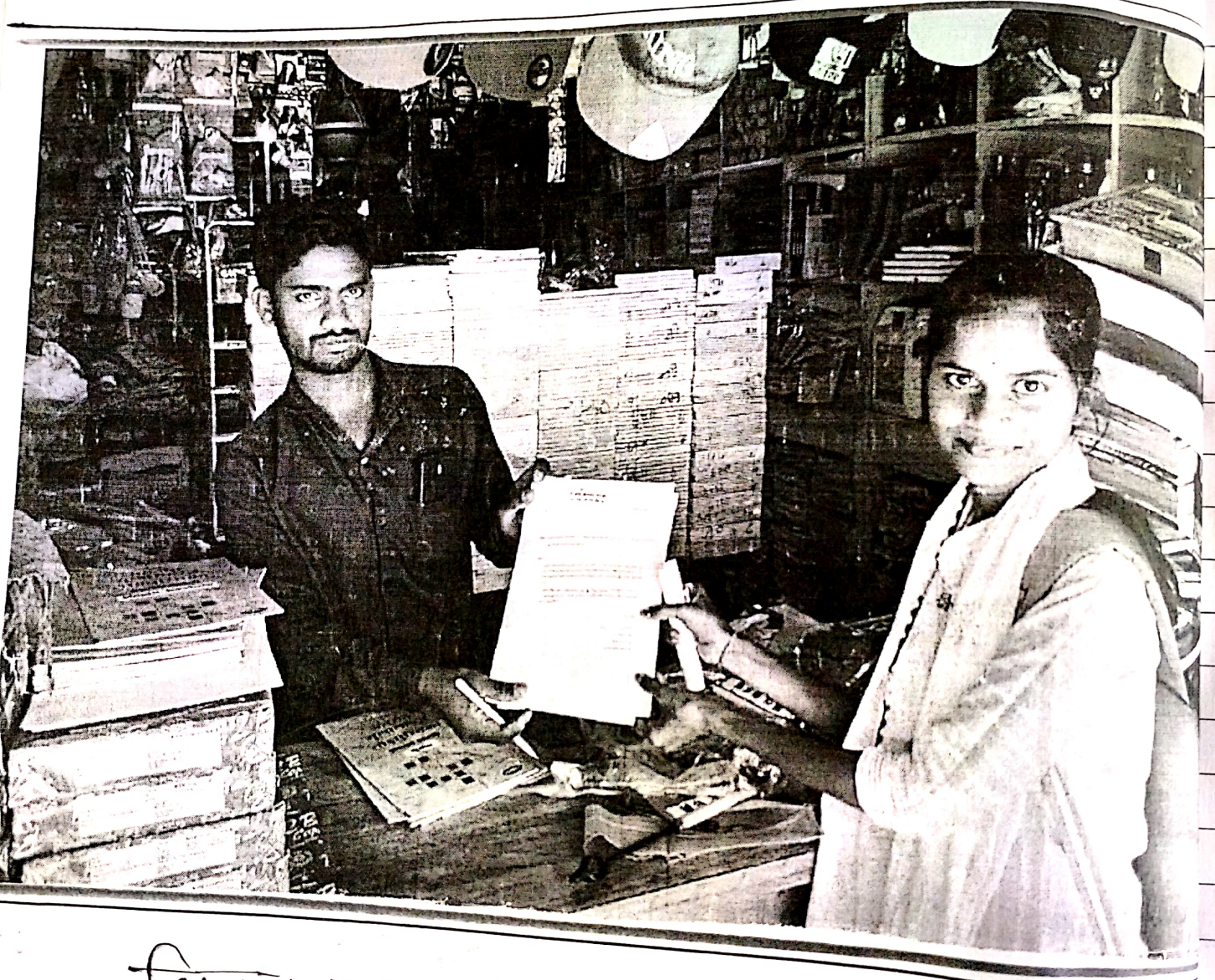
विद्यार्थिनी बिशनदार तनुजा दयानंद
या / हिने दिनांक ०१ ऑक्टोबर ते ०१ नोव्हेंबर या कालावधीत

त्यांच्या प्रकल्प कार्यासाठी आवश्यक प्रशिक्षण आमच्या आस्थापनेत यशस्वीरित्या पूर्ण केले असून त्याचे /
तिचे वर्तन योग्य राहिले आहे.

सबब प्रमाणपत्र देण्यात येते.

शिवम् जनरल स्टोअर्स
मेन रोड, मिलंगा जि. लातूर
प्रोप्रायटर / संचालक

प्रशिक्षण प्रमाणपत्र देतेवेळीचा क्षण

शिवम जनरल स्टीअर्स मध्ये । महिना
दररोज दोन तास प्रशिक्षणाची म्हणून
काम केव्हा केलेव्हा कायच्या पुरावा
म्हणून एक प्रशिक्षण प्रमाणपत्र देवान झाले
त्यावेळीचा क्षण.